

ОЛІМПІЙСЬКІ КОМІТЕТИ УКРАЇНСЬКОЇ ДІАСПОРИ

Постановка проблеми та аналіз останніх досліджень та публікацій.

Українці за кордоном завжди відчували потребу в українських олімпійських традиціях та стояли в обороні олімпійської самостійності України [2]. Тому упродовж ХХ століття створювались численні олімпійські комітети у різних країнах, з ініціативи різних громадсько-політичних організацій. Серед них необхідно назвати такі: видавництво «Смолоскип», Українська Спортова Центральна Америки й Канади, Український Олімпійський Рух, Антибільшовицький Блок Народів, Спілка Української Молоді, Пласт, Організація Українських Націоналістів, Світовий Конгрес Вільних Українців.

Мета дослідження – здійснити історико-теоретичний аналіз передумов створення Олімпійських комітетів закордонного українства та виявити особливості їх діяльності.

Методи дослідження: аналіз науково-методичної літератури, історико-логічний і описовий методи.

Результати дослідження та їх обговорення. Умовно можна здійснити певну періодизацію утворення Українських олімпійських комітетів, виділивши чотири «олімпійські хвилі» закордонного українства.

Перша – 30-ті роки.

Друга – 50-ті роки.

Третя – 70 – 80-ті роки.

Четверта – 2000-ні роки.

У 1936 році у Філадельфії було проведено Першу Українсько- Американську Олімпіаду (символічно, що цього рік у Берліні відбулись Ігри XI Олімпіади) [3]. Це були перші масштабні українські змагання в діаспорі. Тому увага до них була неабияк з боку організаторів. Для координації дій та ефективної організаційної діяльності були створені комітети – Екзекутивний та Олімпійський. У складі Олімпійського комітету були: Михайло Головатий – голова, Теодор Химій – секретар, Анна Рудольф – фінансовий референт.

У часі другої хвилі було утворено вже більше Олімпійських комітетів. У 1954 році все гучніше лунають заклики до проведення чергової Українсько-Американської Олімпіади (в подальшому змагання називали найчастіше Спортові ігрища української молоді США та Канади). Цю ідею пропонували Український Спортовий Клуб (Нью-Йорк) та спортова референтура Головної Управи СУМА. 26 лютого відбулися засновуючі сходи Ініціативної Групи проведення олімпійського свята. Вибрано Діловий комітет, а згодом і Український олімпійський комітет, очільником якого обрано Едварда Жарського.

Підготовка до проведення спортових ігрищ української молоді сприяла до утворення нових Комітетів. Так, 2 та 7 лютого 1955 року в Торонто представниками товариств Пласт, СТ «Україна», Братства бувших Вояків УД та МУН було створено Український олімпійський комітет.

Також цього ж року в Монреалі був утворений Український олімпійський комітет для єднання молоді й участі у спортивному святі.

Але змагання, що планувалося провести у липні 1955 року було прийнято рішення перенести на пізнішу пору. Шкода адже вони так і не відбулись.

У 1956 році постав ще один Український олімпійський комітет (Український світовий комітет у справах спорту або ж Український олімпійський рух). Ціль Комітету була глобальною – боротися за олімпійську самостійність України! Серед членів-основоположників Українського олімпійського комітету були д-р Володимир Білінський (Австралія) – голова, Лев Штинда (Австралія) - заступник, Осип Зінкевич (США) – генеральний секретар, Василь Гладун (Канада), Роман Дудинський (Австралія) – секретар, Аркадій Жуковський (Франція), Роман Шраменко (США), Павло Дорожинський (Німеччина), Богдан Коваль (Аргентина), Степан Модрицький (Австралія), д-р Євген Мацяк (Англія), професор Петро Войтович (США), Євген Скоцко (США). Офіційним осідком Комітету було обрано Вашингтон, а на час Олімпійських ігор Мельбурн.

Третя хвиля охоплює 70 – 80 роки, коли інтенсивність боротьби за олімпійську самостійність України досягає «Евересту». До ідеї окремишньої участі українських спортсменів від СРСР в міжнародних спортивних змаганнях (Олімпійські ігри...) долучаються державницькі (УНР в екзилі), політичні (Антибільшовицький Блок Народів, Український визвольний фронт, ОУНБ, ОУНм), громадські (СКВУ, КУК), молодіжні (СУМ, Пласт, ОДУМ), спортові (УСЦАК) організації української діаспори.

У 1972 році, у часі Ігор XX Олімпіади, було створено Олімпійський комітет організацій Українського Визвольного Фронту. Очолив Комітет голова Крайової Управи СУМу в Англії Ярослав Деремєнда.

З ініціативи Конгресу Українців Канади та Світового Конгресу Вільних Українців у 1975 році було утворено Український олімпійський комітет в Монреалі на час проведення Ігор XXI Олімпіади 1976 року. Очолив УОК Ярослав Пришляк.

Проведення Вільних Олімпіад 1980 та 1984 років, а також Української Олімпіади і Здвигу молоді 1988 року спричинило до створення Українських олімпійських комітетів.

Четвертий період позначається створенням Олімпійських комітетів у часі проведення діаспорних українських Олімпіад 2000 [1] та 2008 років.

Висновок

Упродовж майже сторіччя українці за кордоном жваво зберігають олімпійські традиції. Вони організовують змагання, створюють клуби, товариства, беруть участь у різних турнірах. Також одним з важливих факторів активного олімпійського життя було створення Олімпійських Комітетів. Їх створювали у різних країнах та містах і об'єднували ці Комітети українців у найрізноманітніших куточках світу. Слід відмітити, що Олімпійські Комітети ініціювалися не лише спортивними організаціями, а й державними та політичними інституціями. Це об'єднувало українців навколо олімпійської ідеї.

Література

1. Безпалько Петро. Олімпіада-2000 українців у США / Петро Безпалько // Спортивна газета. – 2000. – №45. – С. 8.
2. Козій Ю.С. Спортивний рух в середовищі західної української діаспори: автореф. дис. на здобуття наукового ступеня канд. наук з фіз. виховання і спорту : спец. 24.00.02 «Фізична культура, фізичне виховання різних груп населення» / Ю. С. Козій ; ВДУім. Л. Українки. – Луцьк, 2000. – 18 с.
3. Перша Україно-Американська Олімпіада // Український сокіл. – 1936. – №9-10. – С. 2.